

A Magyar Építőipar Kht. fejlesztési javaslata

A Magyar Építőipar Közhasznú Társaságot az Európai Unió csatlakozásra való hatékonyabb felkészülés érdekében hozta létre hat építőipari kivitelező vállalkozás 2001-ben. Az egész építési szakma képviselője a később belépett mérnöki és tervezői vállalkozások részvételével valósult meg. A Kht. fő feladata a magyar építési vállalkozások versenyképességének növelése az uniós csatlakozás időpontjára:

- Az építőipar magyar nagyvállalkozásainak felkészítése nemzetközi versenyképességük fokozására, integrátori szerep betöltésére – szakértői munka végzése, a fejlesztéshez szükséges elemek és panelek kidolgozása, egyeztetése és bevezetése;
- Az építőipari beszállítók körébe tartozó kis- és középvállalkozások EU normák szerinti felkészítése, segítségnyújtás, elvi iránymutatás pályázatok kidolgozásához, a pályázatok fejlesztése, támogatási elemek és panelek kidolgozása, egyeztetése, bevezetése, a megvalósítás szakmai felügyelete;
- Az építőipari beszállítói hálózatokba tartozó magyar kis- és középvállalkozások körének kiépítése és bővítése;
- A magyar építőipari kapacitások kijánlása, értékesítése; nemzetközi trendek, tenderek figyelése, pályázatok készítése, lobby tevékenység;
- Állami beruházásokkal kapcsolatos szakmai ajánlások, véleményezések készítése a kormányzati szervek részére;
- Az építőipar állami irányítási rendszerének megújítására vonatkozó javaslatok kidolgozása a Kormány részére.

A fenti feladatok hosszabb távon lényegében építőipari klaszter létrehozását jelentik. Az elmúlt hat évben végzett munkánk alapján úgy vélem, jelen kötetben célszerű ismertetnem, hogy elképzeléseinkből és a tudományos elvekből mit sikerült a gyakorlatba átültetni. Milyen javaslataink voltak, és vannak az aktuális Kormányzat felé az építőipari ágazat versenyképességének hatékony növelésére, és mit kellene tennie a szakmának ahhoz, hogy az európai környezetben versenyben maradjunk.

Már a 2002-es klaszter kötet készítése során is gondoltunk arra, hogy az akkori fejlesztési javaslatot a nyilvánosság elé tárjuk, de a Kormánnyal folytatott háttértárgyalásokat nem akartuk ezzel megzavarni. Miután a 2002 óta eltelt időszakban az építőipari vállalkozások helyzetében, működésében lényeges változás nem történt - kivéve, hogy hazánk belépett az Európai Unióba - véleményem szerint célszerű e helyen is ismertetni az akkori helyzetértékelésből adódó fejlesztési javaslatunkat.

A Magyar Építőipar Kht. fejlesztési javaslata - nem kevés lobby tevékenységet követően - támogatásra talált 2001-ben az akkori Kormánytól. A Széchenyi

Terv fejlesztési forrásaiból a Klaszter Menedzsment központ létrehozására 22,4 millió forintot nyert a Kht. pályázat útján, amihez ugyanekkora saját erőt is biztosítania kellett. A gazdaságfejlesztési javaslatához társult egy informatikai fejlesztési javaslat is, amely célul tűzte ki az építőipari vállalkozások számítógépes rendszereinek fejlesztését, és annak a klaszter hálózat mentén történő összekapcsolását. Sajnos ez az elképzelés politikai keresztútba került és nem valósult meg, de szerencsére akadt néhány szakmai támogató, aki megértette, hogy a közhasznú szervezet tevékenysége nem a politikáról, hanem tisztán gazdasági koncepcióról szól, és különböző pályázatokon támogatta ezt a tevékenységet.

Napjainkra ismét támogató jelzések jönnek a kormány részéről. Az építőipari klaszter kialakítása fontos része a 2006-2010 közötti kormányprogramnak (2006. június 9-i program 21. oldala: A Magyar Köztársaság Kormányának programja a sikeres, modern és igazságos Magyarorszáért, 2006-2010):

„Az Új Magyarország program megvalósítása soha nem látott lehetőséget jelent építőiparunk és építőanyag-iparunk számára. A beruházások hatására az építőipar teljesítménye iránt évente mintegy 600 milliárd forint többletkereslet jelentkezik. A kereslet élénkíti az is, hogy uniós forrásokból lehetőség nyílik a hazai lakásállomány felújításának (megújításának) támogatására. Az építőipar kis- és középvállalkozásai számára kiemelten fontos piacot teremtünk a lakások energetikai célú felújításának támogatásával is.

*A vállalatoknak a hazai és a közösségi piacon az uniós pályázatokon alapuló megrendelésekért meg kell küzdeniük a tőkeerős külföldi konkurenciával. Hebytállásuk érdekében mind a szakmai, mind a minőségi felkészülést olyan, a vállalkozások szoros együttműködésén alapuló **építőipari klaszter programmal** segítjük, amely az eddigi hagyományos érdekvédelmi tömörüléseken túl a gazdasági, szakmai és a különösen a minőségi követelményrendszerek érvényesítésével biztosítja a pénzügyi fegyelmet, a versenyképes minőséget.*

Az igazságos közteherberviselés érdekében tovább erősítjük az építőipari foglalkoztatás „kijéheerítését”.

Reméljük, hogy a gazdaságfejlesztési koncepció részeként a tőketámogatásra, szakképzésre, és közbeszerzésre vonatkozó javaslataink is meghallgatásra találnak. Talán még nem késő a szakma és a kormányzat közös akaratával egy versenyképesebb, hatékonyabb építőipari vállalkozói kör kialakítása.

A jelenleg tervezés alatt álló, 2007-2013 közötti Európai Unió költségvetési időszakban az EU támogatások jelentős része – több mint kétharmada - az építőipari ágazaton keresztül realizálható Magyarország számára. Az infrastrukturális és környezetvédelmi beruházások az NFT2-ben is megjelennek, mint kiemelten fontos, hazánk számára megvalósítandó célok. Ezért lényeges, hogy ezekkel a beruházásokkal kapcsolatban felmerülő lehetőségekről és veszélyekről előre gondolkodjunk, és a célok eléréséhez időben megtegyük a szükséges lépéseket.

Fejlesztési javaslat

Cél:

A hazai építőipari vállalkozások versenyképességének erősítése, a legális foglalkoztatás növelése, ezzel az építési tevékenységből származó adó- és járulékbevételek hosszú távú biztosítása a költségvetés számára.

Eszközök:

1. Minősítési rendszer kialakítása és működtetése.
2. Tőkeemelés, tőkekoncentráció.
3. Szakképzés (felnőtt-munkanélküli, iskolarendszeren belüli).
4. Pályáztatási rendszer kialakítása (európai minták alapján).

Felelős:

A Magyar Köztársaság Kormánya.

1. Minősítési rendszer kialakítása és működtetése

Az építőipari vállalkozások száma Magyarországon közel százezer, míg Ausztriában ennek mintegy a tíz százaléka. A hazai vállalkozások nagy hányada kényszervállalkozás, ami jelentős mértékben zavarja árképzésével a tisztességesen működő vállalkozásokat. A minősítési rendszer kialakításával lehetőség nyílna az építési piac „kifelhérítésére”.

Cél:

1. Versenyképes vállalkozások, megfelelő képzettségű munkaerővel.
2. A kényszervállalkozók átminősülése jól fizetett szakmunkássá.
3. Az építőipari ágazat „kifelhérítése”.
4. EU pályázatokra alkalmas együttműködő vállalkozások, konzorciumok kialakítása.

Eszközök:

1. Minősítési rendszerrel a vállalkozások átvilágítása.
2. Oktatás, képzés a vállalkozások számára.

Felelős:

1. Magyar Építőipar Kht. (állami többségi tulajdon esetén)
2. Építési Vállalkozók Országos Szakszövetsége
3. Építésügyi Minőségellenőrző Intézet

2. Tőkeemelés, tőkekoncentráció

Az EU közbeszerzési pályázatain induló vállalkozásoknak jelentős tőkével kell rendelkezniük, hiszen az egyik döntő szempont a pályázatok értékelésekor a tőke megfelelés, a rendezett pénzügyi háttér.

Cél:

Tőkeemelés, tőkekoncentráció

Eszközök:

1. Vállalkozások fúzióinak támogatása.
2. Állami vissza nem térítendő támogatások nyújtása a minősített vállalkozások részére.
3. Építőipari Klaszter Rendszer kialakítása.

Felelős:

1. Magyar Építőipar Kht. (állami többségi tulajdon esetén)
2. Magyar Fejlesztési Bank Rt.

3. Szakképzés

Az EU fejlesztési forrásokkal finanszírozott beruházások olyan megnövekedett munkaerő igényt jelentenek majd, amelyet a jelenlegi hazai kapacitások nem képesek kiszolgálni. Ezért sürgető a megfelelő tudású munkaerő képzése. A várható munkaerőhiány nagyságrendje az építőiparban mintegy 100-150 ezer fő.

Cél:

Megfelelő képzettségű munkaerő biztosítása az építési projektekhez, akik a teljes jövedelmük után adóznak, és munkáltatójuk teljes körűen eleget tesz adó-és járulékfizetési kötelezettségeinek.

Eszközök:

1. Felnőtt (munkanélküli) betanító képzés, átképzés.
2. Határon túli magyarok képzése (Interreg program keretében).
3. Iskolarendszeren belüli szakmunkás képzés (szakiskolák népszerűsítése).

Felelős:

1. Magyar Építőipar Kht. (többségi állami tulajdon esetén)
2. Szociális és Munkaügyi Minisztérium
3. Oktatási és Kulturális Minisztérium

4. Pályáztatási rendszer kialakítása

Általános tapasztalat az EU-ban, hogy a vállalkezési szabadság elve ellenére, a kiemelt nagyberuházásokat az adott országban működő hazai vállalkozások nyerik el, biztosítva ezzel a projektekből származó nyereség otthoni adózását, és a hazai munkaerő foglalkoztatását. Az „irányított” pályázaton történő nyerést a kiírásban meghatározott feltételek biztosítják, amelyekre az EU versenypolitikájával összhangban álló gyakorlatok is megfigyelhetők. Célszerű ezért Magyarországon is olyan pályázati feltételrendszert kialakítani, figyelembe véve az EU versenypolitikájának előírásait, amely a külföldön működővel azonos, vagy hasonló előnyöket nyújt a hazai vállalkozásoknak a nagyberuházások pályáztatása során.

